

НАРЪЧНИК ЗА ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ

НАРЪЧНИК ПО ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ

Какво е компостиране?

Това е процес на разграждане на биоразградими отпадъци в присъствието на кислород, под действието на множество микро и макроорганизми - бактерии, гъби, червеи, охлюви, мравки при подходящи стойности на влага и температура. Компостирането е естественият начин на природата да преработва и рециклира органичните си отпадъци, крайният резултат от който е получаването на един изключително полезен продукт богат на органични съставки, естествен подобрител за почвата, изключително богат на хранителни вещества за нашите растения, подобряващ структурата, състава и задържането на влага в почвата. Всеки от нас може лесно да си направи компост; няма разход на електроенергия, няма разходи за поддръжка, полезен е както за нас, така и за околната среда.

Защо да компостираме?

Чрез правенето на собствен компост:

- Спестяваме пари като намаляваме необходимостта от закупуването на подобрители за почвата, изкуствени и органични торове;
- Подпомагаме себе си и нашата околна среда;
- Всеки от нас генерира около 500 кг отпадъци годишно; приблизително 30-40% от това количество са органични отпадъци, които вместо да бъдат изхвърляни на сметището могат да бъдат компостирани и оползотворявани.
- Ще изпълним изискванията и целите за ограничаване на количеството депонирани битови биоразградими отпадъци.

Какво да компостираме?

Подходящи за компостиране са: голяма част от отпадъците, образувани в нашите домове:

- ✓ **хранителни отпадъци:** стари плодове и зеленчуци, остатъци от хляб, макаронени изделия, утайки от кафе, пакетчета от чай, черупки от яйца.
- ✓ **растителни отпадъци:** цветя, слама, прясно окосена трева, изсушена трева и листа, дървени вейки, дървесни стърготини, естествени влакнести материали и платнени остатъци от памук и вълна и други. Всички те съдържат органични компоненти, които се разграждат по естествен път.
- ✓ **картонени и хартиени опаковки** :салфетки, вестници, негланцирани рекламни брошури и диплянки също се компостират, като първо се накъсват и овлажняват.
- ✓ **Оборският тор** е един от най - добрите материали, които могат да се добавят към компостния куп, съдържащ големи количества азот и полезни микроби.

Какво да НЕ слагаме в компостера: Месо, риба и кокали, млечни продукти, мазнини и масла, пластмасови и метални отпадъци, остатъци от синтетични платове, въглени и остатъци от изгорели въглища. Тези материали могат да предизвикат неприятни миризми и да привлекат гризачи или насекоми.

Много важно за получаване на качествен компост е правилното смесване на материалите. Въпреки че всички органични материали са подходящи за компостиране има някои, които се разграждат по-бързо от други.

Най-условно отпадъците за компостиране се разделят на: - „зелени“: съдържащи азот (N), бързо разграждащи се - обелки от плодове и зеленчуци, стайни и градински цветя, прясно окосена трева, оборски тор, пакетчета чай, утайки от кафе.

-„кафяви“: съдържащи въглерод (C), бавно разграждащи се - сухи листа и трева, дървесни стърготини, слама, сено, хляб, макаронени изделия, черупки от яйца, хартиени и картонени опаковки.

Къде и как да компостираме?

Компост може да бъде правен по много начини. Все пак, що се отнася до домашно компостиране, използването на компостер се оказва най-практично, най-хигиенично и най-бързо. Основните преимущества на компостера са:

1. Процесът на компостиране от 2 до 3 пъти по-бърз.
2. Регулира температурата, влагата и притока на кислород по начин, че компостът да не е нито много сух, нито много влажен.
3. Естетичен външен вид и лесен за поддръжка.
4. Елиминира лошата миризма на гниеца растителност.

Ако все пак доловите някаква неприятна миризма, то сигурно е защото нещо не е направено както трябва. Важно е да изберем правилното място на компостера. Трябва да го поставим директно на земята в пряк досег с почвата, с цел да се улесни проникването на различни видове микроорганизми, улеснява достъпа на въздух и дренажа на излишната вода. За предпочитане е да сложим компостера на сенчесто място, за да се предотврати пресушаването и се запази влажността на компостиращите материали. На дъното на компостера се поставят дървени клонки, след това се нареждат последователно „зелени“ и „кафяви“ материали хранителни отпадъци. Към всяка част „зелени“ прибавяме 3-4 части „кафяви“ материали. Колкото по-дребни са материалите, толкова по-бързо се разграждат. Разбъркваме компоста от 1 до 4 пъти на месец, за да осигурим проникване на въздух. Компостът трябва да е влажен, но когато го стиснем в ръка не трябва да тече. Ако е прекалено мокър, прибавяме „кафяви“ материали и разбъркваме. Ако е сух, прибавяме още „зелени“ материали или вода. Ако използваме всички техники за управляване на процеса, за няколко месеца /от 5 до 12/ ще имаме готов узрял компост - шуплив, с тъмно кафяв цвят и мирис на гора.

Как да оползотворим компоста си ?

Наторете растенията; Заседете нови цветя; Наторете растенията в саксиите; Подсилете растежа на вашата ливада; За овощната градина. За да си произведем сами добър и качествен компост са ни необходими само материал за компостиране, въздух, вода и увереност, че правим нещо добро за себе си, за децата си и за околната среда.

Ето някои от решенията за справяне с често срещани проблеми и неудобства в процеса на компостиране.

ПРОБЛЕМ	ПРИЧИНА	РЕШЕНИЕ
Мирише на "развалени яйца"	Прекалено влажен или липса на кислород. Прекалено количество азот.	Прибавете кафяви материали като сухи листа и разбъркайте за да вкарате въздух.
Мирише на амоняк	Прекалено наличие на азотни и липса на въглеродни материали	Прибавете още кафяви материали като сухи листа или дървени стърготини
Съдържанието на компоста не е топло. Останките не се разлагат	Липса на азот. Недостатъчно овлажняване. Прекалено количество кислород	Прибавете богати на азот материали като кухненски остатъци или окосена трева и разбъркайте. Добавете вода за овлажняване. Раздробете едрите материали, които не се разлагат добре
Мушички	Кухненските отпадъци са твърде близо до повърхността	Мушичките са безопасни, но ако ви досаждат засипете кухненските остатъци със сухи листа
Компостните материали представляват каша	Прекалено много богати на азот материали или компоста е бил открит и е намокрен от дъжд	Добавяме богати на въглерод материали - слама, сено, стърготини. Покриваме компоста